
Рецензії

СТЕЖКАМИ ПРЕДКІВ

Маріанна МОВНА

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-2473-6998>

молодший науковий співробітник
відділу наукової бібліографії,

Львівська національна наукова бібліотека України
імені Василя Стефаника НАН України,
вул. Стефаника, 2, 79000, м. Львів, Україна,
e-mail: mari3anna@ukr.net

**Стежками предків: Любачівський повіт:
путівник. Авт. текстів: Ольга Свідзинська,
Христина Дубницька, Тарас Радь,
Андрій Котлярчук. Львів, 2019. 200 с.: іл.**

Путівник було створено авторською групою в рамках проекту «Стежками предків» громадської організації «Вирій» за підтримки Українського культурного фонду. Проект спрямований на популяризацію української культурної спадщини мешканців Любачівщини, частини території Надсяння, що зараз перебуває в межах Польщі. Автохтонне українське населення Любачівщини, яке на початку ХХ ст. становило 65 відсотків від його загальної кількості, в ході репатріації українців до УРСР 1944 р. на підставі домовленості з урядом ПНР, та операції «Вісла» 1947 р. було виселено зі своїх історичних місць проживання.

Книга представляє українську візію культурної спадщини етнічних українських земель на території Польщі, побачену під час культурологічної експедиції цією територією. Хоча уся Любачівщина включає набагато більше населених пунктів, експедицією охоплено 48 сіл і містечок у складі 7 гмін Любачівського повіту Підкарпатського воєводства, а саме: Любачів (м. Любачів, сс. Башня Долішня, Залуже, Коровиця-Сама, Опака, Щутків, Синявка), Чесанів (м. Чесанів, сс. Дахнів, Гораець, Жуків, Хотилі, Німстів, Нове Село, Старий та Новий Люблиць), Великі Очі (сс. Великі Очі, Бігалі, Змієвська, Вілька Змієвська, Лукавець, Кобильниця Руська і Волоська), Горинець-Здруй (сс. Горинець-Здруй, Радруж, Верхрата, Прісся, Дев'ятир, Подемщина, Старе та Нове Брусно), Наріль (м. Наріль, сс. Воля Велика, Лівча, Гута Рожанецька, Плазів, Стара Гута), Олешичі (м. Олешичі, сс. Старі Олешичі, Воля Олешичька, Борхів, Старе Село, Суха Воля), Старий Диків (сс. Старий Диків, Улазів, Цівків, Мошаниця, Милків).

Путівниковий виклад побудовано за обраною авторами стандартною схемою, а його повнота залежить від наявності більш чи менш вичерпного джерельного матеріалу: географічне розташування; перша письмова згадка та коротка історична довідка; характеристика населення; церкви та цвинтарі; освіта і громадське життя; інші пам'ятки (костели, замки, помітні споруди).

У багатьох випадках відстежено долю та нинішнє місцезнаходження сакральних пам'яток обстежених сіл, наприклад іконостасу з церкви св. Миколая у Любачеві, що нині перебуває у греко-католицькому кафедральному соборі Івана Хрестителя в Перемишлі, частини церковної утварі церков з Коровиці-Самої та Вільки Змієвської, збереженої в музеї

кресів у Любачові, ікон з церков Опаки, Горайця, Жукова, Бігалів, Борхова, що поповнили колекцію сакрального мистецтва замку-музею у Ланцуті, рукописної церковної книги з Щуткова — нині одиниці збереження у бібліотеці музею Перемиської землі та багато ін. Окремі з культових споруд, які пощадили неблаганний час, занесені до сучасного реєстру пам'яток Польщі (церква св. Юра в Чесанові, церква Різдва Пресвятої Богородиці в Жукові, дерев'яна церква Покрови Пресвятої Богородиці в Хотилюбі, церква Різдва Пресвятої Богородиці в Німстові з прилеглим цвинтарем, церква св. пророка Іллі в Новому селі, церква св. Дмитрія в Лукавці, руїни василіанського монастиря у Верхраті та ін.). Власне об'єкти історико-культурної спадщини, що фігурують у цьому реєстрі, було б доцільно та зручно для дослідників подати зведеною таблицею.

У путівнику згадано Бруснівську школу кам'яництва, що розвивала традиції монументально-декоративної скульптури (численні надгробки на місцевих цвинтарях та придорожні хрести). Серед майстрів вирізнялися Григорій Кузневич та Василь Гудзь.

Зміст друкованого видання візуально доповнюють й увиразнюють ілюстрації: архівні фото та сучасні світліни збережених історичних пам'яток.

Представлена книга — лише перший за всю історію незалежної України приклад появи путівника частиною українських етнічних земель у складі Польщі. Черга за подібними культурологічними проектами територією решти надсянських земель, Лемківщиною, Холмщиною, Підляшшям, життєвими стежками наших предків.